

SETOF

Soil Erosion and TOrrential Flood
*Prevention: Curriculum Development at the
Universities of Western Balkan Countries*

Melioracije degradiranih šuma

Prof. dr Ćemal Višnjić

Šumarski fakultet Univerziteta u Sarajevu

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Soil Erosion and TOrrontial Flood
Prevention: Curriculum Development at the
Universities of Western Balkan Countries

Melioracije degradiranih šuma (C1109, prof. dr. Ćemal Višnjić)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Osnovni pojmovi

U šumarskoj praksi Bosne i Hercegovine za šume vegetativnog porijekla upotrebljavaju se različiti nazivi. Najčešće korišteni naziv je **niska šuma**. Pored ovog, za istu vegetacijsku formaciju u šumarskoj operativi koriste se pojmovi **izdanačka šuma ili panjača**.

Niska šuma

niska šuma JE sastojina vegetativnog porijekla kojom se gospodari niskim uzgojnim oblikom, tj. koristi se sposobnost vegetativnog razvoja izdanaka pojedinih vrsta drveća lišćara da u što kraćem vremenu daju određene sortimente.

IZDANAČKA ŠUMA

Izdanačka šuma je šuma vegetativnog porijekla koja se razvila iz izdanaka. Izdanak nastaje razvojem "uspavanih" pupova iz dijela stabla preostalog nakon sječe – iz panja ILI KORIJENA.

PANJAČA

Panjača se može definirati kao šuma u kojoj preovlađuju stabla vegetativnog porijekla koja su se razvila iz adventivnih i proventivnih pupova iz dijela stabla preostalog nakon sječe - iz panja.

ŠIKARA

Šikara je grmoliko zakržljala šumska sastojina sa deformisanim, zakržljanim, zastarčanim izbojcima i izdancima različitih vrsta drveća i grmlja vrlo lošeg kvaliteta.

ŠIBOLIKE FORMACIJE

Šibolike formacije su grmoliko formirani šumski kompleksi u kojima je faza degradacije dostigla onaj stepen kada se više nikakvim uzgojnim zahvatima ne mogu regenerisati u neki gospodarski vredniji oblik šume.

DEGRADIRANA ŠUMA

Degradirana šuma - degradacija (lat. degradatio - vraćanje na niži stepen razvoja) predstavlja šumu u kojoj je pod uticajem biotskih i abiotskih faktora došlo do narušavanja strukturne izgrađenosti, prinostnih mogućnosti i kvaliteta stabala, kao i pogoršanja stanišnih uvjeta u kojima se šuma nalazi.

DVASTIRANA ŠUMA

Devastirana šuma - devastacija (lat. devastatio - pustošenje, uništavanje) predstavlja šumu koja je preostala nakon negativnog uticaja različitih biotskih (nekontrolisanih i neplanskih sječa, kresanja lisnika, brsta stoke, kalmiteta insekata) ili abiotskih (vjetrolomi, vjetroizvale, snjegolomi, snjegoizvale, led) faktora ili njihove interakcije.

DEGRADIRANO STANIŠTE

Degradirano stanište predstavlja šumsku golet koja uslijed djelovanja negativnih biotskih i abiotskih faktora ima narušene proizvodne mogućnosti.

KONVERZIJA

Konverzija (lat conversio - pretvaranje) je uzgojni postupak kojim se vrši prevođenje jednog uzgojnog oblika šume u drugi, npr. prevođenje panjače u visoku šumu odgovarajućim uzgojnim mjerama.

INDIREKTNA KONVERZIJA

Indirektna konverzija se primjenjuje kada u panjači ima dovoljan broj kvalitetnih stabala ravnomjerno raspoređenih po površini. Ona se njeguju do faze kada stabla počnu da rađaju punim urodom, nakon čega se vrši obnova šume prirodnim podmlađivanjem.

DIREKTNA KONVERZIJA

Ako postojeća panjača po kvalitetu i zdravstvenom stanju ne zadovoljava, odnosno ako se radi o šikari od koje u budućnosti ne možemo očekivati kvalitetne izdanke, a nalazi se na dobrim tlima čije proizvodne mogućnosti nisu dobro iskorištene, primjenjuje se čista sječa nakon čega se vrši pošumljavanje sadnicama iste ili neke druge vrste drveća.

REKONSTRUKCIJA

Rekonstrukcija je pojam koji se koristi kod direktne konverzije izdanačke šume u visoku. Predstavlja način prevođenja izdanačke šume u visoki uzgojni oblik gdje se nakon čiste sječe izdanačke šume vrši sjetva sjemena ili sadnja iste vrste drveća.

SUBSTITUCIJA

Supstitucija je pojam koji se također koristi kod direktne konverzije izdanačke šume u visoku. Predstavlja način prevođenja izdanačke šume u visoki uzgojni oblik gdje se nakon čiste sječe panjače vrši sjetva sjemena ili sadnja neke druge autohtone ili alohtone vrste drveća.

